

توسعه‌ی آموزش جندی‌شاپور
دوفصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال دوم، شماره‌ی ۳ زمستان و بهار
۱۳۹۰-۹۱

بررسی تأثیر به‌کارگیری برخی از شیوه‌های نوین آموزش (تفکر انتقادی، الگوی حل مسأله، گروه‌های کوچک، مشارکت گروهی) در ارائه‌ی کنفرانس فراگیران رشته‌ی روان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز

احمد فخری*: عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور، اهواز، ایران

سیروس پاک‌سرشت: عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور، اهواز، ایران

حاتم بوستانی: عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور، اهواز، ایران

نگار خدادادی: روان‌پزشک، اهواز، ایران

محمد رضا حق‌دوست: کارشناس ارشد روان‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، ایران

چکیده: از آنجایی که هر نوع آموزشی، یادگیری به دنبال ندارد، در این زمینه مطالعه و پژوهش‌های زیادی صورت گرفته و راه‌کارهایی برای اثربخشی آموزش پیشنهاد شده است. این پژوهش بر روی کلیه‌ی فراگیران رشته‌ی روان‌پزشکی انجام شده است. فراگیران رشته‌ی روان‌پزشکی که شامل اینترن‌ها و دستیاران سطوح مختلف تحصیلی بودند، به گروه‌های کوچک تقسیم شدند و با توجه به توانایی، تجربه و معلومات هر یک از آن‌ها، مباحثی که قرار بود در طی دوره سه ماهه ارائه گردد در اختیار آن‌ها قرار گرفت. پس از آن، نظرسنجی از آنان در خصوص نحوه‌ی آموزش ارائه شده، صورت پذیرفت. اکثریت آزمودنی‌ها بر این باور بودند که این شیوه‌ی آموزشی باعث ارتقای کیفیت و سرعت در آموزش می‌شود و از اینکه نقش فعال‌تری نیز به آن‌ها داده شده است، احساس ارزشمندی و رضایت بیشتری دارند. همچنین با توجه به این که به هر یک از فراگیران پس‌خوراند مناسب داده شده بود و توانسته بودند از تجارب اساتید بهره‌مند گردند، رضایت‌مندی بالایی داشتند. یادگیری اساساً ماهیتی علمی و پژوهشی دارد و کلاس درس، محلی است که باید فراگیران به شیوه‌ی علمی، مفاهیم را کشف کنند. باید در فرآیند تدریس فرصتی ایجاد شود تا فراگیران نحوه‌ی یادگیری را تمرین کنند و روش یادگیری را بیاموزند.

کلید واژه‌ها: تفکر انتقادی، الگوی حل مسأله، شیوه‌های آموزش

(dr.fakhri@gmail.com)

* نویسنده‌ی مسؤول: روان‌پزشک، عضو هیأت علمی دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز

مقدمه

تحصیلی بودند به گروه‌های کوچک (Small group) تقسیم شدند و با توجه به توانایی، تجربه و معلومات هر یک از آن‌ها، مباحثی که قرار بود در طی یک دوره‌ی سه ماهه ارائه گردد، در اختیار آن‌ها قرار گرفت. مباحث به دو قسمت (بیولوژیک و روان‌شناسی) تقسیم شد.

دانشجویان اینترنتی مباحث مربوط به اورژانس، دستیاران سال اول علایم و تظاهرات بالینی، دستیاران سال دوم سایکوپاتولوژی و دستیاران سال سوم مباحث مربوط به درمان بیماران را ارائه نمودند. مباحث روان‌شناسی شامل اتیولوژی، نظریات و مکاتب موجود و درمان‌های غیر دارویی نیز توسط روان‌شناس گروه پژوهش ارائه گردید.

نقش استاد نیز نظارت علمی بر اعضای گروه، تطابق بین مسایل نورو شیمیایی و بیولوژیکی، معرفی نمونه‌هایی در مورد مباحث ذکر شده از کار تجربی خویش و ارزیابی عینی تر بود. نتایج به صورت میانگین و درصد گزارش شد.

سپس در میان فراگیران نظرسنجی از آنان در خصوص نحوه‌ی آموزش ارائه شده صورت پذیرفت.

نتایج

نظر به ارائه‌ی سرفصل‌ها به صورت تخصصی تر و با توجه توانایی و مهارت هر یک از فراگیران، ۹۳٫۲ درصد آن‌ها بر این باور بودند که این شیوه‌ی آموزشی باعث ارتقای کیفیت و سرعت در آموزش می‌گردد و از این که نقش فعال تری نیز به آن‌ها داده شده است، احساس ارزشمندی و رضایت بیشتری دارند.

همچنین با توجه به این امر که به هر یک از فراگیران پس‌خوراند مناسب داده شده است و توانسته‌اند از تجارب اساتید بهره‌مند گردند نیز رضایت‌مندی بالایی (۹۲ درصد) داشتند.

همه‌ی آن‌ها بر این باور بودند که این برنامه‌ی آموزشی از آنجایی که فقط در یک فیلد مشخص ارائه می‌شود قادر نیست که اطلاعات مورد نیاز آن‌ها را به شکل کامل در اختیارشان قرار دهد (احدیان ۱۹۹۸) و پیشنهاد نمودند که این شیوه‌ی آموزشی به صورت فراگیرتر اعمال گردد.

با توجه به سیالی و پتانسیل انعطاف‌پذیری این شیوه‌ی آموزش، به نظر می‌رسد که به طور اختصاصی در

آموزش، فرایندی است که موجب یادگیری، و یادگیری موجب تغییر در رفتار، نگرش و شیوه‌ی تفکر می‌شود. با توجه به این تأثیر، آموزش را باید امری جدی تلقی کرد. از این رو، مسؤولیت نظام آموزشی و استادان در این زمینه بسیار سنگین است. از آنجایی که هر نوع آموزشی یادگیری را به دنبال ندارد، در این زمینه مطالعه و پژوهش‌های زیادی صورت گرفته و راهکارهایی برای اثر بخش کردن آموزش پیشنهاد شده است. نتایج پژوهش‌ها حکایت از این واقعیت دارد که استفاده‌ی تنها از روش سخنرانی برای دانشجویان یادگیری را به دنبال ندارد. در این روش، از دانشجویان انتظار می‌رود که تنها از ۱۳ درصد توانایی خود (حس شنوایی) بهره بگیرند (غلامی ۱۹۹۸). دانشجویان با پیشینه‌های مختلف آموزشی، فکری، سلیقه‌ها و توانایی‌ها، به یک میزان از یک موقعیت آموزشی بهره نخواهند گرفت. افزون بر آن، در دنیای متکی بر اطلاعات، که بخش زیادی از منابع اطلاعاتی مورد نیاز به صورت الکترونیکی تولید می‌شود، نمی‌توان فقط از همان روش سنتی که علوم و فنون را به ما آموختند، برای آموزش استفاده کرد. از طرف دیگر، در دنیای اطلاعات و تحول، کیفیت آموزش عالی و تدریس به کمیت و کیفیت یادگیری دانشجویان بستگی دارد (شعبانی ۱۹۹۱). بنابراین، در تدریس باید از روش‌های مختلف، که مشارکت دانشجو را در آموزش و یادگیری به همراه دارد و از انواع امکاناتی که مفاهیم را قابل درک می‌نماید، استفاده کرد.

روش بررسی

این پژوهش بر روی کلیه‌ی فراگیران رشته‌ی روان‌پزشکی که در گروه روان‌پزشکی مشغول به تحصیل بودند، انجام شد.

در سال ۱۳۸۷ توسط تیم پژوهش، مطالعه‌ای با هدف مقایسه‌ی رویکردهای مطالعه در اساتید بالینی و دستیاران رشته‌های مختلف تخصصی انجام پذیرفت که نتایج زیر را در پی داشت.

در این مطالعه با هدف افزایش عمق، کیفیت و سرعت آموزش و تغییر رویکرد آموزش از سخنرانی به مشارکت گروهی و به صورت گروه‌های کوچک فراگیران رشته‌ی روان‌پزشکی که شامل انترن و دستیاران سطوح مختلف

رشته‌ی روان‌پزشکی و با تغییرات مورد نیاز در سایر گروه‌های دانشگاهی کشور، قابل اجرا می‌باشد.

بحث

باید در فرآیند تدریس فرصتی ایجاد شود تا فراگیران نحوه‌ی یادگیری را تمرین کنند و روش یادگیری را بیاموزند. این نوع یادگیری با نظریه‌ی فراشناختی در ارتباط است. آگاهی، کنترل و هدایت سازمان شناختی خود را فراشناخت می‌گویند. خود آغازگری، خود رهبری، خود تنظیمی، خودانگیزی، خود یادگیری، خود اندیشی، خود باوری، اعتماد به نفس، خود ارزیابی، تفکر انتقادی، تفکر خلاق، نقطه‌ی عطف نگرش یادگیری بر اساس نظریه‌ی فراشناخت است و کشف خود، در درون،

درباره‌ی مطالبی که یاد می‌گیریم و تجربه و به کار بستن آموخته‌ها در زندگی، از جمله اصول نظریه فراشناخت هستند.

پیام یونسکو در خصوص یادگیری نیز، بیانگر این نوع آموختن است که یادگیری را دانستن، انجام دادن، هم‌زیستی و زیستن تعبیر کرده است. این نوع یادگیری، متناسب با پیشرفت‌های فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات است.

با توجه به این نکات می‌توان اذعان داشت که یادگیری اساساً ماهیتی علمی و پژوهشی دارد و کلاس درس، محلی است که باید فراگیران به شیوه‌ی علمی، مفاهیم را کشف کنند.

منابع

Ahadeyanm, Aghazadeh, 1998, *Instructions for new methods of teaching and training*, Tehran, Ayash publication.

Gholami, k, 1988, Investigating the physics book and Laboratory, *Journal of Physics*, Tehran.

Shabani, H, 1991, *Educational skills*, Tehran, Samt publication.

Sternberg, R, Grigorenko, E, 1998, Styles of thinking in the school

European, *Journal for High Ability*, Vol. 6, Pp.201-204.

**Surveying of using effect of some new training methods
(Critical thinking – problem solving model – small group –
partnerships group) For presentation of psychiatric field learners
conference of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences**

Fakhri Ahmad^{1,*}

Pakseresht Sirous¹

Khodadadi Negar²

Mohammad Reza Hagh Doust³

¹: Faculty member of Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

²: Psychiatrist, Ahvaz, Iran

³: MSc Psychology, Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

***Corresponding author:** Ahmad Fakhri Faculty member of Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

Email: dr.fakhri@gmail.com

Abstract: Since any kind of learning doesn't cause training, in this case it was done many studying & researches, and some techniques to make effective training has been proposed. This research had been done on all the psychiatric field learners in study research group in 1387 on clinical professors and different specialty courses residents. Psychiatric field learners including interns and educational various level residents that divided small group and with regard to the ability, experience and knowledge every one of them, Subjects to be in during the three months would be presented, provided them. After that research was performed among learners with the aim of their survey on how they provided training. They often believed that these educational methods enhance the quality and learning speed and as a more active role given to them, they feel valuable and have more satisfaction. Also, with considering the fact that each learner is given appropriate feedback, and they could benefit from professors experiences, had a high satisfaction. Learning basically has scientific and research nature, and the classroom is where learners to explore concepts scientifically. In teaching process should be an opportunity for learners to practice training and learn training methods.

Keywords: Critical thinking, problem- solving model, training methods